

CSORBA ÉVA

A MEGVÁLTÁS

„Még nem és immár mégis”

2018-2019

I.

**MEGVÁLTATLANOK:
A SZERETET KÁLVÁRIÁJA**

A MEGVÁLTATLANOK

Émelygünk, lázadunk.
Nyakig magunkban gázolunk.
Ha nevünkön szólítanak, megreszketünk.
Csak magányunk alszik velünk.

Fejünkön dudva: haj.
Koszorú rajta: bánat.
Benőtt a fű, mint lomha sírokat:
elvadultunk! vigyázat!

Gyertya ég hangtalan,
hullik róla a láng,
az is bizonytalan,
tudja, hogy nincs anyánk,

ágyunk hideg, agyunkban láz vacog,
nem értjük e cifra kálváriát,
hisz' együtt kéne vinni a keresztet,
Krisztust, meg az ő angyalát,

együtt inni a keserű pohárt,
együtt halni a rozsdás szögeken,
lenni hívő s megváltó lenni egyben,
aki a Via Appián megyen,

„Quo vadis, Domine?” – mondani nekünk
és válaszolni nekünk: „Itt vagyok.”
Nem *visszaélni* ingyen-szeretettel,
nem hozni álságos áldozatot.

Émelygünk, lázadunk a rosszaságban,
fejünkön dudva: töviskoszorú,
nyakig gázolunk ostoba magányban,
éjszakánk kín, nappalunk szomorú.

(Akiknek fájnak a legszebb mesék,
kikben szenvedést vetnek el az álmok,
akik mégis mesetejért fejik
a mesétlen, kőtőgyű valóságot –

a legsötétebb éj azokra hull:
tehetetlenség kínja száll azokra;
szívükön egész éjjel ül a bánat –
vedd őket, Lélek, megváltó karodba.)

I. MEGVÁLTATLANOK: A SZERETET KÁLVÁRIÁJA

1. A MACSKA	6
2. A SZENTLÉLEK ELJÖVETELE	8
3. A KERTITÖRPE	9
4. ESŐ UTÁN	11
5. AZ ÖREGASSZONY MEG AZ ÖREGEMBER	12
6. ARIADNÉ ÉS A MINOTAUROSZ	16
7. A VEZEKLŐ	18
8. GOMBAMESE	20

A MACSKA

A **kislány** macskája volt – ezt senki nem vitatta. Ő látta meg, ahogy a kerti úton somfordált, bátorságot tettetve, még kölyökcica korában. Rá is kiáltott, hogy ‚sicc!’, mert hirtelen megijedt, hogy a kis állat majd valahogy megzavarja a nyugalját – a kert és az ő közös, nagy összhangját.

Mert a kislány a kertben élt. Még télen is össze-vissza mászkált a hóban apró lábacskaival, hátha meglát egy kis fűcsomót, aminek segíteni kell kibújni a súlyos fehér takaró alól, hogy kicsit megmelegedjék a félénk napsütésben és visszatérjen a színe, amit már-már teljesen elveszített. Tavasszal pedig egyszerűen nem bírta magával, az iskolába se indult el, amíg meg nem látogatta kedvenc krókuszkaikat és a hóvirágokat, hogy tegnap délután az egyre hevesebb napsütés nem tett-e kárt bennük vagy a ma éjjeli fagyot jól átvészelték-e. És a tulipánjai, ezek az eget csapdosó lángnyelvei az életörömmel úgy köszöntötték, mint megannyi játékos és hűséges kiskutya, hálásan nyaldosva kis gazdájuk keskeny, fehér kezét. Aztán amikor a rigók is dalra fakadtak, teljes volt a boldogság. Szinte mindig akadt közöttük egy, aki folyton ment utána, félrehajtott fejével kísérvé minden mozdulatát, és örömeiben azt énekelte: Freedom! Freedom! És a kislány így is szólította, amikor jártában-keltében beszélt hozzá, mintha emberi társához beszélne.

Ez jutott hát eszébe, amikor első meglepetésében elkergette a cirmost (inkább vadmacskának látszott, mint házicicának), de még rá se ért megbánni, már ott volt megint, szinte gyermeki sírással enni kért, felugrott az ölébe, hízelgett, dorombolt, és a kislánynak elolvadt a szíve (mert vajból volt, mint a kislányszívek általában). Befogadta hát a kis jövevényt, saját sonkásszendvicset felezte meg vele, a verandán kis fészket készített neki, ha esik az eső, oda bújhasson, előkereste régi labdáit s a legkisebbiket nagy ügyel-bajjal felakasztotta a szilvafa alacsony ágára, hadd püfölje a kis állat. Ha ő a virágait gyomlálta, a kismacska elfeküdt a közelében, nézte álmos zöld szemével, figyelte, mit csinál, aztán elaludt. Meg-megbújt a bokrok alatt, hogy a kislány ne találja, aztán játékosan előugrott és elszaladt előle, mintha azt mondaná: Úgyse kapsz el! És így nőttek-növegettek ők ketten kinn a kertben.

Nyáron, amikor nem kellett iskolába menni, a kislány még korábban ébredt a madarak füttyére és mezítláb, egyszál kis hálóingében szaladt ki a cicával együtt szeretett virágai közé, hogy mire bejött reggelizni a házba, ingecskéje csupa harmat, lábacska merő sár volt. Szülei folyton korholták, de nem hallgatott rájuk. Azt is megpróbálták megtiltani neki, hogy a cicájával aludjon és a saját ebédjét ossza meg vele. De hiába hoztak drága bolti macskaeledelt, az állatka jobban szerette gazdija ételét, és nem az újonnan vett, bolyhos cicakuckóban aludt, hanem csakis gazdája régi, kopottas gyerektakaróján. És a szülők csak sokára vették észre, hogy kislányuk már alig alszik, mert a cica minden éjjel felébresztette, hogy kimehessen csavarogni a hold változó fénye alá, s aztán az ablaka alatt siránkozott, míg újra be nem engedték a hajnali hűvösségből a gyerekszoba csendes, langyos félhomályába, amit annyira szeretett. És az álmos kislány annyira összekucorodott a keskeny kis ágyon, amennyire csak bírta, hogy imádottja jól elférjen, kedvére kinyújtózhasson. És az elkényeztetett kis élősködő csak nőtt és gyarapodott, és az aggódó szülők nem is sejtették, hogy a felnőtté érő állat egyre vadabb játékokra bírja a szelíd, borzadózó gyermeket.

A kislány pedig csak mind jobban és jobban szerette őt, ahogy egyre több áldozatot hozott érte; most kevesebbet evett, kevesebbet aludt és hazugságokra kényszerült a szülei előtt, akik legszívesebben seprűvel verték volna el a háztól gyermekük vad kedvencét. És bár eleinte azt remélték, hogy legalább az egerektől és cickányoktól megszabadulnak, rá kellett jönniük, hogy nem azokra vadászik. Mind gyakrabban találtak a kertben (és később a lakásban is) elejtett gyíkokat és vakondtetemeket (egyszer a kislány rá is lépett egy bársonyos kis testre a sötét előszobában és sikoltozásban tört ki). És hiába nem volt több vakond a kertben, a horror nem szűnt. A kislány eleinte eltemette a tollfosztott, széttépett madarakat és megsíratta őket, összesöpörte a teraszra lerángatott, szétdúlt fészkeket a kicsiny, pöttyös madártojások széttört maradványaival, de nem tudott mit tenni. „A vadászöszön” – magyarázták a szülei. A macska törleszkedett, felugrott az ölébe, ő pedig énekelt neki, mint kölyökkorában, de az rámorant, odakapott a simogató kézhez és leugrott. Eltűnt a bokrok alatt, és a kislány kezdte úgy érezni, egy haragos, bosszúálló szempár figyeli minden lépését ugrásra készen. És ettől néha eszébe jutott a pettyes bundájú őzike, akit apja puskájának távcsövén keresztül látott egyszer. Apa lemondott a kedvéért a vadászatról, csak megmutatta neki kedvenc erdőszélét a magaslessel. És kezébe adta a puskáját, amit megszokásból magával hozott. A kislány kezében remegett a nehéz fegyver, és a távcsőben a célkereszt ott imbolygott az őzek között, és néha megállapodott a kis gida homlokán, az orrocskája közelében, amelynek cimpái reszkettek, és testén hullámokban futott át a remegés. Vajon tudja, hogy zsákmánynak született? – kérdezte magában a kislány. És a macska, mintha csak értette volna gazdája gondolatait, valóban egyre gyakrabban támadt rá. Hol a sövény alól szaladt neki, hol a kerítés tetejéről figyelte izzó sárga tekintettel és onnan ugrott rá, mint antilopbábire az éhes oroszlán. „De hát miért, miért?...” – kérdezte a gyerek kisírt szemmel. – „Mindent megkap! Annyira szeretem... Kell, hogy érezze! Az nem lehet, hogy ő ne szeressen engem!”

...

„Meg kell bosszulnia szegénynek, hogy nemes vadállatból kuncsorgó háziállattá próbáltuk silányítani” – próbált tréfálkozni apa. „Állandóan kinn csatangol, ki tudja, mit szed össze. Veszett is lehet” – aggodalmaskodott anya. De abban teljesen egyetértettek, hogy nincs mese, el kell altatni. „Nem engedem!” – sikoltotta a kislány, és zokogva szaladt ki a kertbe. Alig látott a könnyeitől. Nem vette észre, hogy a macska egy lehajló tujaágon lapul. Hangtalanul ugrott, mint a vérbeli vadászok. Éles fogaival belecsimpaszkodott a kislány fehér karjába, karmaival meztelen kis lábszárain szántott végig. És nem engedte el. A kislány sírt, fenyegette, meg is ütötte a rajta csüngő állatot, de mindhiába. Ott állt, a macska fogai gyöngye húsába mélyedtek és nyomában vérpatak csordogált a pöttyös hálóingen. Ő pedig egyszerre abbahagyta a sírást, másik kezével lekapta a papucsát és leverte magáról a fenevadat, kis védencét, dédelgetett barátját. És rászorítva a karjára ingecskéjének véres szélét, immár száraz, égő szemmel, némán bement a házba.

Akkor határozta el, hogy soha nem fog szeretni többé.

A SZENTLÉLEK ELJÖVETELE

Pünkösöd volt, és a fiatalasszony főzött. Nagy, sötétpiros húsdarabokat dobált a levesesfazékba. Kissé elborzadt, amikor meglátta, ahogy este a férje meghozta és azon frissiben kirakta a konyhaasztalra s ott rögtön föl is vágdosta az izamosodó vágódeszkán, de aztán a fiatal férfi erőből duzzadó, pirosposzsgás arcára nézett és azt gondolta: „Olyanok, mint ő...”, és utána rögtön a pünkösdirózsák nagy, kör alakú ágására gondolt a kert végében, amelyek ilyentájt szoktak nyílni s közöttük a koraiak épp olyan bíborpirosak, mint a hússzeletekből szivárgó friss vér. „Tényleg, ma még meg se néztem, kinyíltak-e már” – jutott most eszébe, és – félrehúzva kissé a vitrázs csipkáját – kikandikált a kertbe.

Ott még minden a hajnal átéléseitől pihegett, csöndesen várakozva, mint a szerelmes lány, aki a mellette nyugvó kócos fej láttán nem tudja, nem ez az első volt-e egyben az utolsó éjszaka is, ami után már nem történhet semmi. A fenyők alatt valami fehérlett. Csak nem esett hó az éjjel? – gondolta megriadva, de aztán észbekapott. „Nem, hiszen egy madár az” – és most már tisztán látta: egy nagy madár fehér-lő körvonala sejtettek a fenyők fény-árnyék játékában kissé elmosódva. „Megnézem – szinte felkiáltott – , meg kell nézнем közelebről, hiszen olyan, mint egy fehér galamb... mint az a fehér galamb, aminek képében a szentlélek leszállt Jézusra a Jordánon... lehetséges?... hiszen ma pünkösöd van... kiszaladok és megnézem, a leves hadd forrjon magában, az emberem még úgyse jött meg” – és már futott is, tele hitetlenkedő, boldog várakozással, még a lángot se csavarta lejjebb, a kezét futtában törölte meg a veranda lépcsőjén lefelé a ruhájában, lihegve közelített a nagy fehér folthoz, amely mintha hó...

mintha nagy csomó egyszerre lehullott fehér virágszirom...

és akkor meglátta.

Nagy, fehér, galambforma madár gubbasztott a nagy halom kitépett fehér toll tetején. A tollak töve vértől piroslott. A madár egészen közel engedte a fiatalasszonyt, aki a döbbenettől lélegezni sem mert. Végül halkán felsikoltott, és a szája elé kapta a kezét. A kupac megmozdult, és a rajta ülő lény nagyon nehézkesen, fájdalmas-lassan felröpült. A fiatal nő csak a tépett szárnyak súlyos, vontatott csapásait hallotta, látni már nem látott semmit a könnyeitől. Futva, ahogy elindult, ért vissza a konyhába, ahol a fazék fedője alól arcába csaptak a fővő hús zsíros, durva szagpamacsai. A fehér falak, a világos konyhabútor, a csipkés függönyök és terítők mind bíborszínűvé váltak elhomályosuló szeme előtt,

és teljes hosszában végigvágódott a földön.

A KERTITÖRPE

A kórteremben pörköltszag keveredett a friss ágynemű kissé fertőtlenítő illatával, s ebbe az elegybe különböző testnedvek és azok nyomait kendőzni kívánó dezodorok is belejártak. A tizenhét ágyból vagy egy tucat lakott volt, a meg-megújuló beszélgetések zsvaja, halk horkolás, edénycsörömpölés (nemrég hozták az ebédet) alkotta a hangok sűrű szövetét. Ami a fényeket illeti, a nagy ablakokon piszkos-narancssárga (sötétítő funkciójú) vásznak tompították a kinti nyárközepi-napközepi éles fényt, lebegtek a huzatban, mert a szobák ajtaja a hőség miatt mindig tárva volt, ki is támasztották, nehogy a szél becsapja őket. A hűvösebb folyosóról behallatszott az ebédszállító kocsik zörgése, fel-felcsattanó kiáltások és éles nevetések kíséretében.

Az öregasszony a falnál feküdt, így csak egy szomszédja lett, nem kellett kétfelé figyelnie, s ez jó volt. Éppen aludni próbált, amikor megkocogtatták a vállát. A főorvos volt az. – Ki tudna jönni egy percre? – kérdezte. Nehézkesen feltápáskodott, magára ráncigálta könnyű köntösét (függönyanyagból varrta magának még évekkal ezelőtt), és kicsoszogott a doki után a folyosóra. Az vidám, gyors léptekkel ment előtte és beszélt valamit. Ő az előtte úszó hangokból próbált elkapdosni egy-egy foszlányt, amikből megérthetné, miről van szó, közben arra is vigyáznia kellett, nehogy elcsússzon az imént felmosott, még nedves zöld linóleumon. Valami „új projekt... lakosztály fizetős pácienseknek... ki kellene próbálni... Önre gondoltam”. Megérkeztek egy átlátszatlan üvegajtóhoz az egyik folyosó végén (mint egy labirintus, azt se tudom, hol vagyok – gondolta), az ajtó gombnyomásra nyílt. Nagy, tükröző-fényes szürkésfehér csempékkel borított tágas szobában voltak (még a mennyezetet is ilyen csempékkel burkolták, éles fényű spotlámpákkal); középen, akár valami emelvény, egy magas, gurulós, hófehér ágyszerű valami állt mindenféle karokkal, szerkentyűkkel, lámpákkal, monitorokkal. Az öregasszony annyira elámult, hogy alig tudott lélegzethez jutni. „Ott a falban beépített szekrény van, az a hatalmas képernyő egy plazmatévé (a távirányítója be van építve az ágy karfájába ugyanúgy, mint a klímaszabályozó gombjai is és még sok más egyéb), az az opálos üvegajtó pedig a saját fürdőszobába vezet, zuhanyozó is van, de szín- és hangterápiás, vízmasszázsos fürdőkáád is” – hadarta büszkén a főorvos, mintha a saját gyereket dícsérgette volna. „Na mit szól hozzá? Áthozzuk ide, csak jobb lesz, mint abban a tömegnyomorban...” Bólintani is alig tudott, úgy elzsibbadt a látványtól. És most itt fekszik egyedül a vakító csempéjű szoba közepén a magas, gurulós ágyon, és nem tudja, mit csináljon.

Legszívesebben most rögtön leszállna valahogy erről a micsodáról és kimenne a kórház kertjébe (amikor behozták, megfigyelte, milyen csodás parkban fekszik az épület, gyönyörű platánok árnyékolják a sétányokat, melyek mentén apró virágágyásokból behemót, túlszínezett kerti törpék bámulnak a sétáló betegekre tágra nyitott szemmel, nyilvánvaló vidítási célzattal, és egy távolabbi hárs olyan sűrű illatfelhőket bocsát a gyanútlan szaglókra, hogy azok szinte azonnal a fahéjas mézes túlédes ízévé válnak az ember szájában, ha nem figyel oda – nem szabad! cukros vagyok, a méz tilos, az élet mondhatatlan édessége...),

de figyelmeztették, ne csatangoljon el, folyton jönnek mindenféle vizsgálatok miatt, gyógyszert hoznak, infúzióval kötözik az ágyához (lám, itt a teleszkópos állvány is be van építve baloldalt, a sok más kar és kütyü között), látogatók is jöhetnek (dehogyan jönnek, utálják a kórháznak még a szagát is, ahogy kedves gyermeke kifejtette a minap),

szóval nem mehet ki a levegő édes illatába, a nyár melegébe, itt hűvös van (a légkondicionálás steril hűvöse), és túl magas az ágy, hiába mutatták meg, nem tudta megjegyezni, a rengeteg gomb közül melyik liftezteti le a matracát, a feliratok angol nyelvű rövidítések bolhabetűkkel, csak a TV betűszót ismeri fel, hát megnyomja legalább azt az ON billentyűt, na lássuk.

Az óriási képernyőről egy vastag pisztolycső szegeződik rá. Nyomban utána hatalmas robbanás (szinte kidobja az ágyból), majd reklámok jönnek, egy pirosposzsgás, testes cukrász marcipánt készít, a marcipánból természetes kertitörpéket formáz piros sityakkal, zöld bricseszadrágocskában, kacintva leharapja az egyik fehérszakállas fejecskét, csámcsogva dicséri az ízét. A reklámok szüneteiben fekete bőrszerkós fazonok félmeztelen nőket kötöznek meg vastag hajókötelekkel, húszemeletes hullámok nyelnek el sikoltozó embertömeggel teli utcákat, panorámaablakos luxusirodákban lőnek miszlikké elegáns üzletembereket, drogkereskedők autói versenyeznek a rendőrség villogós furgonjaival, és aztán megint reklám (hála istennek!), ínycsiklandó csokimáz hullámszik rá kéjesen a tejszínkrémes ostyára, jéggharmatos kólásüvegekkel hadonászva rikoltják lila és sárga kakastaréjos, tetovált ifjoncok a világba, hogy milyen jó élni, mennyi a kaland, a szórakozás, az élvezet – ready?... hát nem igazán, gondolja az öregasszony, pedig már jó sokat éltem, sok édeset meg savanyút meg sósat elszopogattam, csípőset meg keserűt is jócskán, de marcipán kertitörpe még nem volt, talán ez a baj, gondolja még álmosan, és megkeresi az OFF gombot, a legjobb a világban az, hogy ki lehet kapcsolni, és már alszik is,

álomában halott, és egy boncteremben fekszik egy gumilepedővel letakart, gurulós, magas boncasztalon, körbe szürkésfehér fényes csempe vakító spotlámpákkal a mennyezeten, és csukva a szeme, és a zárt szemhéján keresztül is látja a szikét, amint közeledik feléje. Rémműlten igyekszik kinyitni a szemét, de nem tudja. Hang se jön ki a torkán, pedig nagyon szeretne sikítani. Ahogy erőlködik, egyszerre tudja, hogy a szike egy marcipán kertitörpe kezében van, és a törpe rákacsint. „Az élet édes!” És azután: „Te meg savanyú vagy! Megsavanyodtál, az a te bajod!” És elszántan közelít a szikével. Ekkor sikerül kinyitnia a szemét és hallja saját sipító hangját, ahogy rákiált a gnómra: „Hazudsz!”, és még látja, amint a szike megáll a levegőben.

Az öregasszony üggyel-bajjal oldalára fordul a keskeny ágyon, és összekucorodik.

Fázik.

ESŐ UTÁN

Egész éjjel esett. A kert párájában úgy zengtek a lények, mintha egy feledékeny kéz ezer harangot kondított volna meg egyszerre és azok most, létük fenséges tehetetlenségében, egyfolytában inganának-bonganának a lét és nemlét pólusai között, ugyanazt a hatalmas összhangzást utánozva, amelyet valamikor, amikor még nem is voltak, hallani véltek álmaik mélységes üregében.

A kert egyik sarkában, egy éppen elvirágzott, barnává fonnyadt virágait megkésétt esőként hullató rózsalonc alatt bujkálva kicsiny növényke ébredezett. Nagyon-nagyon apró, szinte láthatatlan virágocskái alig csilingeltek még, és neki azt kellett gondolnia, senki nem hallja ezt a picike éneket ebben a hatalmas lét-bongásban, élet-zengésben. „Nem baj – mondta magában. – Még ha így van is, akkor is itt vagyok, én is itt állok a kórusban, ami az én gyenge kis hangom nélkül már nem az volna, ami most. Benne vagyok, halljátok? én is benne vagyok!” – És szinte megnőtt az örömtől.

Most nem hallatszott a fűnyíró dübörgése, ami egyszer úgy megijesztette – de szerencsére akkor túlságosan kicsi volt még ahhoz is, hogy a forgó pengék elérjék. Amikor rémületében szinte észrevehetetlenné kucorodott (legalábbis ő azt hitte), egy óriási, testes madár huppant melléje és rápislantott. – Mitől reszketsz, te kis semmivirág? Van ennél rosszabb is! – És a veréb – mert az volt az a nagy madár – gőgösen kifeszítette a mellényét. – R... rosszabb?... – hebegte ő még jobban reszketve. – Honnan veszed ezt?... – Ó, te kis buta! Hát nem tudod, hogy én sokfelé járok, sokmindent látok?... sokkal többet, mint te álmodban képzelnéd? A minap is mit láttam: messze innen, a szántófield peremén egy ember járkált, kezében valami világító, forróságot árasztó izével, és amerre ment, mindenfelé lángnyelvek csaptak fel a tarlón, fekete izzásukkal elhamvasztva mindent, ami az útjukba került... Az ilyen kis gazocskák úgy tekeregtek a nyomában, mint megpörkölődött hernyók, de még a nagy, erős búzavirág meg a sok hetvenkedő pipacs is mind megadta magát, ott haldokoltak a halálos hőségben... – És a hős veréb mindentudó gomb-szemével lekicsinylő pillantást vetett a még mindig remegő virágocskára és elrepült. „Szóval van még rosszabb is” – sóhajtotta utána ő, és abban a pillanatban elhatározta, hogy többé nem ijed meg és nem fog félni, akármi történjék is. Így aztán olyan boldog tudott lenni, mintha valaki megígérte volna neki, hogy örökké fog élni, és minden napja olyan gyönyörűsége lesz, mint ez a mai, csodáktól hemzsegő nap.

Boldogságában alig vette észre, hogy egy szokatlan, hűvös kis légáramlat meglegyinti, és egy ismeretlen árnyék közeledik feléje. „Semmi baj – bízta magát –, lehetne rosszabb is”... De még végig se tudta gondolni ezt, amikor durván megragadták és kitepték a földből. Alig érzett fájdalmat. Inkább valamiféle csodálkozás volt ez, és idegen, nyugodt üresség töltötte be minden porcikáját. „Szóval ilyen... Tényleg nem olyan rossz. Lehetne rosszabb is” – és ásított, mert fáradtnak érezte magát. „Nem is vagyok egyedül”... Kissé elvackolta magát sorstársai ernyedtt, puha tömegében, megfordult, és – elaludt.

AZ ÖREGASSZONY MEG AZ ÖREGEMBER

Két csaknem egyforma régi kockaház állt a falu végén, az út két oldalán. Mindegyikben egy-egy idős házaspár éldegélt, és házaik együtt öregedtek velük. Az egyik asszonynak a minap meghalt az ura, elsíratta, eltemette, de hiányozni túlságosan nem hiányzott az ember. Rokkantsnyugdíjas volt, kevés hasznát lehetett venni, inkább csak gond volt vele. Azért az öregasszony ellátta rendesen, ápolta, meg is simogatta néhanap. De inkább csak akkor tűnt fel neki, hogy nincsen itt már, amikor főzött, és valahogy mindig többre sikeredett az ebéd, mint neki egymagának kellene. Ette másnap is, aztán rászólt magára, hogy jobban figyeljen, de hiába, no – csak mindig sok volt.

Egyik nap aztán eszébe ötlött, hogy túlvan meg az asszonyka halt meg nemrég, azt se tudja, mi van az öreggel odaát, hogy így egyedül maradt. Már éppen kiönteni készült a lecsós zöldbabot (minden hozzávaló a kertből lett, saját kezével ültette, kapálta, öntözte, sajnálta volna kidobni), hát fogta az új kis piros lábaskáját (még nem is használta, sose főzött ő olyan keveset), beletöltötte, és elindult át.

A kertkapu nem volt bezárva, kopogott egy kicsit a félfán, aztán benyitotta, hát ott ült az öreg (így hívta magában, hiába hogy közel egyidősek voltak), ült egy lócán a ház mellett az eperfa árnyékában, ölében a macskájával. Az öregasszony köszönt, de csak egy morranás volt a válasz, mint amikor megbökik az alvó kuvaszt. Szó nélkül odanyújtotta a lábaskát a mogorva vénembernek, aztán sarkon fordult és szinte futott (amennyire szegény öreg lábai engedték) a kertkapuig, onnan meg az utcán át a házához. Azt se hallotta, hogy megköszönték-e az ebédet (persze hogy nem), beszaladt a konyhába és szinte sírt a megaláztatástól. Az is csak későbbben jutott az agyáig, hogy most már mi lesz a lábaskájával, mert ő oda még egyszer be nem teszi a lábát, ott eszi a fene az egészet, nem is kell neki az a túl kicsi edény, úgyse használja soha.

Épp mikor estére becsukta az utcai ablakot, látta meg a túloldali kerítés tövében a piros foltot, ami biztos az ő lábaskája, gondolta. Hát csak átment lopva (már erősen sötétedett), hogy megnézze. S persze hogy az volt, szép tisztára nyalva (szóval a cicának adta a maradékot, értette meg), de mosatlanul. Mérgező lett, de aztán lenyugtatta magát, hiszen az ő ura se nagyon tudta, mi az, mosogatni; úgyhogy elmosta, itt a vége, gondolta, és eltette magát másnapra.

Másnap aztán pontosan ugyanúgy járt, mint előző nap, ott a sok ebéd, s ehhez még hozzájött egy kis büntudat is, hogy mi van, ha azok (így, többesszámban gondolt az öregre meg a macskára) most már várják a lábaskát? Tett még egy kis virslit a cukkiniszószos tésztára (ki tudja, a cicák jobban szeretik a húst, mint a zöldséget), úgy vitte át, lopakodva, a mai adagot. Le akarta tenni a kerítés mellé, de aztán mégis bement (nehogy megegyék a kutyák, gondolta). Az öreg ugyanúgy ült és meredt maga elé. Az öregasszony megsajnálta. Azt gondolta, gyászol hiszen, nem lehet várni, hogy kedveskedjen vagy ilyesmi.

„Jobb lesz, ha én szólok először hozzá” – bátorította magát. „Mire gondol, kedves szomszéd? Biztos a szegény feleségére” – kérdezte óvatosan. Az öreg meg ráemelte a tekintetét, és morcosan, mégis valami alig-derűvel a hangjában azt mondta: „Nem gondolok én senkire és semmire. Érti? Semmire az égvilágon” – és becsukta a szemét, jelezve, hogy ennyi beszéddel már túlment minden határon, és valószínűleg soha többet nem fog megszólalni egész életében.

Az öregasszony most már végképp kiakadt. Annyira, hogy eleinte gondolkozni se bírt. Csak ült a konyhaszéken maga elé meredve (épp, mint az öreg, eszmélt föl), és fogalma se volt, mitévő legyen. Hiszen ő csak jót akart. Ezt érdemli?... És akkor most?...

Aztán egyszerre valami gondolatfoszlány merült fel benne, ami meg egyenesen megijesztette. Hogyan lehet semmire se gondolni? Ő például folyton gondol valamire. Most is, még ha merőben mással van is elfoglalva, eszébe jut, hogy szólni kellene a fiúnak, jöjjön kaszálni, hátul már térdig ér a fű, a kerítést át kellene mázolni, de ki fogja?... istenem, és locsolni kell, az idei nyár olyan szeszélyes, hol sok az eső, minden megrohad, hol meg semmi, és akkor... mi lesz, ha nem lesz elég télire a zöldség, és a gyümölcs is mind kukacos, ki kellene magozni és befőzni... már az ötlettől is megfájdult a háta meg a dereka, és szegény göcsörtös ujjai is szaggatni kezdtek... és akkor ez csak ül ott és nem csinál semmit és nem gondol semmire... Hát lehetséges ez? És ha igen (és most már komolyan megrémült), melyik jön a másiktól: a nemcsinálásból a nemgondolkodás vagy fordítva? ...lehet, hogy ha az ember semmit se csinál, akkor nincs is miről gondolkodjon, vagy ha egy szem gondolata sincs, akkor nincs is mit csinálnia?!...

Ráncos tenyerébe fektette töppedt kis arcát és csak nézte a kockás konyhakövet és majd szétment a feje az erőlködéstől, hogy megértse ezt a dolgot. Mert azt meglátta, hogy *az öreg voltaképpen boldogabb, mint ő. És ez felfoghatatlan volt számára. Ő állandóan dolgozott és gondolkodott és gondoskodott* minden körülötte lévő emberről és élőlényről és dologról és egyáltalán mindenről, amivel kapcsolatba került. Úgy tudta magáról, hogy ő jó és segítőkész és dolgozó és rendes. *De hiába, egyre jobban kimerült, mert ő maga semmit nem kapott, csak adott és adott és sürgött-forgott és nem várt érte semmit, semmi viszonzást, talán csak egy kis köszönetet vagy hogy örülnek...* nem is tudta, hogy mit várt volna, és persze nem is azért tette, amit tett – de csak nem kapott soha semmit, és egyre magányosabbá vált, és nem értette, miért, és valahogy elfogyott az ereje. Az ura temetése után is... mennyire sajnálkoztak, szánták, ígérgettek fűt-fát, aztán hetek teltek, hónapok és senki rá nem nyitotta az ajtót.

„Talán nem jól csináltam ezt az egészet” – rémlett fel benne hirtelen, és egész valójában megdermedt a felismeréstől. „Talán már az elején elhibáztam” ... Eszébe jutott, hogy gyerekkorában, ha kérés nélkül kivitte a zöldség hulladékot hátra az udvarba vagy összeszedte a tojást a pár soványka tyúk alól, anyja azt mondta: „Jól van, te édes kis jószág”. Meg méhecskének becézte. A méz... nem igazán szerette, csak vastagon vajazott kenyéren, amúgy túl édesnek érezte. És egyszer a rádióban egy irodalmi műsorban hallott egy kifejezést: „émelyítő jószág”, hát az úgy szíven ütötte, hogy a mai napig nem tudta kivakarni a nyomát, mintha beleégett volna, mint a tehének bőrébe a billog. „Lehet, hogy én émelyítő vagyok?” ... – jutott most eszébe váratlanul. – „Talán azért nem szól hozzám az öreg se, mert émelyítőnek talál, meg mások is azért kerülnek?” ... És bevillant hirtelen a történet a jobboldali szomszéd néniével (messze nem volt olyan idős, mint ő most, de előzvegyült, folyton fájt a háta, ő meg még fiatalasszony volt, tele energiával), hogy azzal is hogy járt:

mikor megsütötte a vasárnapi hatvan palacsintát (a gyerekek gyorsan nőttek, folyton rohangáltak, kellett nekik a sok étel), hármat rátett egy szép hímes tányérra, jól megszórta porcukorral és takarosan lefedte frissen vasalt konyharuhával, s átszalajtotta valamelyik gyereket, hogy adja oda a néninek, ne kelljen szegénynek az ebéddel vesződnie. Jó érzés volt, nem gondolt ő semmire akkor, csak úgy jött ez magától. Arra is rászoktak a férjével, hogy bevásárolnak neki, nem nagy fáradság, mikor ők úgymint annyi mindent kell vegyenek. Vittek neki a kertből kis cseresznyét vagy szilvát, pár üveg befőttet meg lekvárt (sok termő gyümölcsfájuk volt a gyerekek miatt), egy-egy kosár almát, mikor mi adódott.

Az ő szülei nem voltak vallásosak, őt se vitték templomba soha (bár a nagyjija, az 'Édes' bibliájában dugdosott szentképeket nagyon szerette nézegetni kicsi korában, főleg azt, amelyiken Jézus a saját töviskoszorúval körbefont szívére mutat, amely úgy sugárzik, hogy szinte kifénylik a képből) –

...szóval nem azért. De valahogy úgy érezte, a világ attól áll, hogy az emberek segítenek egymáson. Egyszer látott egy filmet, amiben kampányt indítottak, hogy mindenki menjen át a szomszédjához és nézze meg, jól van-e, nem kell-e neki valami. És ennyi. Semmi egyéb nem kellene, hogy a világ visszatérjen a normális kerékvágásba. Mindenkinek van egy szomszédja... neki is volt.

Olyan természetesen sodródott bele az egészbe, hogy szinte észre se vette. Végül már órákat töltött odaát, alighogy otthon végzett, folytatta is a néninél a mosogatást, takarítást. A néni gyerekei párhavonta megálltak a nagy kocsijukkal (nem Trabijuk volt, de nem ám!) a ház előtt, telerakták a hűtőt (egy hétre talán elég is volt), aztán elhúztak, róla tudomást se vettek. Egyszer, mikor ott érték, odaszóltak, hogy porcicák vannak a tisztaszobában, a ruhásszekrény alatt (esztergált lábakon álló festett, behemót parasztszekrény volt), figyeljen jobban a takarításnál. Elhúlt. Ezt azért álmába' se gondolta volna... Hallotta a mondást, hogy a pokolhoz vezető út jószándékkal van kikövezve, de sose értette. Azt se értette, mi az a pokol, meg hogy ördög, hát van olyan egyáltalán?... Nem hitte. Most viszont úgy rémlett neki, hogy az az alap (a másik ember iránti jóindulat), amin ő a világot állni látta, valójában egyáltalán nem valami szilárd betonalapzat, hanem baljós ingoványra épült széles, jól kövezett országút (mint a római hadiutak, amelyeket egyre-másra találnak mindenfelé, a szomszéd faluban is kiástak egyet, villant eszébe), és hogy az egyenest a sötétségbe vezet a fény helyett...

„Ejnye no, meghibbantam vagy mi?” – ocsúdott fel, és hirtelen teljesen kijózanodott. Ruhája szélével megtörölte a bepárasodott szemét, az orrát, és elhatározta, hogy most már számot vet magával egyszer s mindenkorra, nem szépíti tovább a dolgokat. És elszántan azt mondta, hangosan, szálegyedül a konyhában, hogy hallja meg minden dolog, ami még körülveszi őt: „Igen. Talán az öreg csinálja jól. Nem tesz se jót, se rosszat, nem érdeklődik se a ma, se a holnap, a tegnap meg még úgyse. Nem aggódik, mi lesz, ha nem jön a lábaska, vagy ha leszakad az ég. Nem érdeklődik, jövök-e vagy se, és egyáltalán ki vagyok én és miért teszem, amit teszek. Csak ül és simogatja a macskáját és jó neki az egész úgy, ahogy van. És ha netán másképp lenne, akkor is jó lenne neki?...” Itt megállt kissé, és a fejét ingatta.

„És lehet, hogy míg én a folytonos odaadással úgy kiürítettem a magam zsufig tele jószágkosarát, hogy mostanra már csak egy morzsa ha van benne, és apránként fáradt, csalódott, keserű vén banya lettem, addig az öreg, épp ellenkezőleg, csak ült és elfogadta és gyűjtögette a mások jószágát, és most már egy egész batyura való van neki?...”

Idáig jutott a töprenkedésben. Annyira elfáradt, hogy elaludt együltő helyében, és csak arra riadt fel, hogy majdnem leesett a székről.

És teltek a hetek, majd meg a hónapok, és minden ugyanúgy maradt, csak ősszel nyílászorba tette a lábaskát, nehogy beleessen az eső, télen meg még ruhába is csavarta, nehogy megfagyjon az étel, ha netán kint kellene hagynia... De az öreg hóba-szélbe' is mindig ott ült a macskájával a fal szélárnyékában, a féltető alatt, és bár szólni nem szólt, egyszer ráemelte a tekintetét és mintha kissé megenyhültek volna a vonásai – csak nem mosolyogni próbált?...

Aztán egyszer a lábaska tisztára mosogatva, fehér papírba pólálva várt rá a kerítés előtt.

Hitetlenkedve forgatta, és az járt a fejében, hogy most már végképp semmit sem ért. De úgy érezte, mintha valami ajándékra bámult volna – mint egyszer gyerekkorában, azon a régi szentestén, amikor megkapta az alvóbabát. A városban látta meg egy kirakatban, és addig nyúzta szegény szüleit (szegények voltak a szó szoros értelmében), amíg azok összekuporgatták a babára valót és megvették neki karácsonyra. Porcelánból volt a fejecske és olyan gyönyörű volt, hogy a kislány alig mert ránézni. Ha ült, csodás égbék szeme tágra nyílt, ha karjába fektette, becsukta a szemecskéit. Ő meg magához szorította és gyorsan kiszaladt vele az udvarba és nagyon vigyázva, nagyon óvatosan beültette az apjabarkácsolta hintába a két deszka közé. Meg se mozdította a hintát, nehogy kiessen a tündérbaba, csak elszaladt kissé messzebb, hogy onnan csodálhassa. Amíg hátat fordított egy pillanatra, bátyja (haszontalan kamasz, a ,legrosszabb korban') odasomfordált és meglökte a hintát. A baba kizuhant és nagy csörömpöléssel ezer darabra tört. Két nagy fehér golyószeme, melyeket hátul fapálcika tartott egybe, most csupaszon, magában feküdt a sárban (még nem esett le a hó), és a kislánynak úgy tűnt, vádlón mered rá.

Nem tudott sírni, csak sikoltott egyet. Anyja kiszaladt, elpityeredett (nagyon drága volt az a baba), majd hozta a seprűt és összetakarította a törmeléket. Ő meg csak azt ismételte vég nélkül, monoton hangon újra és újra: „Miért? Miért? Miért?!”... Anyja hirtelen száraz hangon azt mondta: „Ez a dolgok rendje. Volt és nincs”.

De ő nem ezt kérdezte. Azt kérdezte, miért bántja egyik ember a másikat. Miért nem jók az emberek? Miért nem hálásak a jóért? Miért élnek vissza a szeretettel? Miért ilyen a világ?... De senki nem értette, mit akar. Megfenyegették, ha nem hagyja abba, orvoshoz viszik. Azt nem szerette volna, hát abbahagyta. Nem kérdezte soha többé, hogy miért. És nem is sírt. Csak most, ahogy nézte a tisztára mosogatott lábaskát, fakadt sírva. Annyira zokogott, hogy szinte nem kapott levegőt. Fuldoklott. Aztán egyszerre csak abbahagyta a sírást, nagyon mélyről sóhajtott egyet („Jézuskám!”) – és

megállt a szíve.

ARIADNÉ ÉS A MINOTAUROSZ

*„Mert tudom, hogy eljön az én Megváltóm,
és majd porom felett megáll.”*

Ariadné a labirintus bejárata előtt állt és befelé fülelt, teste mint az ajzott íj feszült meg a nagy figyelésben, fehér fátyolruhája redői nem tudtak függőlegesen hullani a föld felé, ahogy szerettek volna, hanem kénytelenek voltak követni a fiúsan izmos fiatal test hajlását. Bentről, mint egy barlang mélyéből, csak kivehetetlen morajlások és puffanásszerű vagy csobbanó hangok hallatszottak, mint amikor kövek zuhannak a mélybe. „Már oda kellett érnie” – gondolta. „Persze ha megtalálta egyáltalán. De hát őelőtte is megtalálta mindenki, akit odaküldtem, hiszen egyikük se jött vissza. Egyetlen egy sem a sok szép szál ifjúból, akik boldogan vállalták, hogy megmentik a várost, akár az életük árán is. Persze inkább engem akartak megmenteni. És lehet, hogy a visszaúton eltévedtek a nagy igyekezetben, annyira szerették volna elújságotlani a hőstettet, legfőképp pedig elnyerni a jutalmat (engem), ha már ekkora áldozatot vállaltak. De egy se tért vissza, hogy elmesélje, hogyan küzdött meg a nagy szörnyel. Hová lettek ők mind, a hősök és félistenek? és hová Thészeusz, akinek kezébe adtam az élet vörös fonálát, hogy az visszasegítse hozzám – hozzám, akiből minden eleven származik? Még nem értette, mit kapott, amikor elindult a többiek nyomán; és én azt reméltem, mire visszatalál, már érteni fogja. De eltelt egy nap, és nem jelent meg az újjászületés kapujában (mert azzá vált volna a halál bejárata, ha valaki belülről tárja fel), és azóta még két nap leáldozott, és semmi jele, hogy valaki közeledne, vagy bármi megváltozott volna. Így hát nem tehetek mást (nem lévén senki immár, aki megtenné helyettem): én magam megyek be a szörnyeteghez, hogy elhárítsam a végzetet, amely már túlon túl régen és oly viselhetetlen súllyal függ mindnyájunk feje felett; legfőbb ideje szembenézni vele.” – Így szólt magában az amazon, a törekeny, de harcosokat megszágyenítően erős, karcsú **szűz leány**, és elszántan belépett a labirintusba.

Orrfacsaró bűzre számított, de egy ideig nem érzett és nem is hallott semmit, csak saját lépteit visszhangozták furcsa kongással-bongással a szeszélyesen kanyargó falak, és vízcseppek hullottak időnként halk neszezéssel a magas sziklabetétekről, amely helyenként a sötétbe vesző mennyezetet alkotta. A talaj is laza, könnyen el-elcsusszanó kötörmelékéből állt (az építő, lám, jól használta a természet-adta környezetet), és imitt-amott (valahonnan fentről, résnyi nyílásokon át) kis fénypázmák világították meg, aprócska, szabálytalan szélű fényköröket rajzolva az útra, melyen ott feküdt még a Thészeusz kezéből kigombolyodó pirosas fonal halvány vércsíkjá. Aztán különös szag kezdett terjengeni mégis, de oszladozó hullák helyett egyszercsak fehér csontok bukkantak elő a homályból, mint szikár emlékek, különös pózokba dermedt emberi csontvázak, néhol halmokba rakva takarosan. Ariadné eliszonyodott, de még nem értette tisztán, mit lát. Egy-egy ruhafoszlány aztán felismertette vele a valaha-voltat. Ahogy haladt, a csontok egyre élőbbnek, frissebbnek látszottak, míg meg nem találta a gombolyag végét, és akkor felsikoltott, és szemét elöntötték a könnyek. Vakon tapogatta kezével a falat, és lábával a köveket érintgette, nehogy valami elevenbe botoljék, valami ismerősbe, valamibe, amit szeretni szeretett volna. Szeme lassan kiszáradt a borzalomtól, és torzítottan bár, mint a kancsal tekintet, de újra látni kezdett –
és ekkor meglátta a szörnyet.

Ott állt a fal egyik szegletében és rá várt. Lába előtt Thészeusz fehér inge, kék köpenye feküdt egy kupacban. Ariadné felnézett, egyenesen az arcába. Percekig tartott? órákig?... Egyszer mégiscsak magához tért.

A szörnyeteg (bármit pletykáltak is, valójában a Földanya és a zabolátlan, sokmagvú Zeusz gyermeke volt, csillagdobáló/üstökös-zabáló, apagyilkos/trónbitorló bika-apjának elvetett utóda) ott állt, egész isteni nagyságában és remegtető, vad szépségében. Szálfa termete a sziklabiltozatra magaslott, és Ariadné olyannak tűnt előtte, mint véletlenül kinőtt virágszál a hatalmas tölgy árnyékában. Egyikük sem szólt, csak a víz csilingelt hulltában és felriasztott denevérek szárnyának hangtalan suhanását sejdítették a lány dermedt érzékei. – Hát eljöttél – szólalt meg végre az óriás. – El kellett jönnöd. – Hosszú, surrogással és neszekkel teli csönd válaszolt rá. – Láthatod. – És a falra mutatott, amelyen még meg sem alvadtak a nagy, bíbor vércseppek.

Ariadné sokáig kereste hangját szájának nagy, forró lávával teli üregében. – Hát így – suttogetta aztán. – Most már mind te vagy.

Én vagyok mind – felelte neki a hang, amely mintha a saját hangja lett volna. – Nekem adták magukat mind a férfiak, az asszonyok megtermékenyítői, a lányok álmai, a félistenek, a hősök. A te hőseid. Vérük az én vérem, húsuk az én húsom, erejük az én erőm, bátorságuk az én bátorságom. És szerelmük, mellyel szeretőjüket ölelték, az én szerelmem, és vágyuk, mellyel terád vágyakoztak mindig, az én vágyam immár.

Ó, te átkozott! – kiáltott ekkor Ariadné, és akkorára nőtt haragjában, hogy magasra emelt tekintetével egyenesen a szörny tekintetébe szúrta. – Akkor hát te vagy most már mind az ő hitványságuk és félszük, amit erőszakosságuk véres palástjába burkoltak! az ő eszement hatalomakarásuk, ahogy letiportak mindent, ami útjukba került! Te taroltad le az erdőket és a virágos ligeteket, ahol tündérek táncoltak minden alkonyatkor, te vagy, aki a durva törmelékből felhúzott falak mögé csábítottad őket, hogy szolgálják a pocsolyszagú férfivágyakat és utódokat szüljenek vérrel és fájdalommal, akik folytatják majd a legaljasabb hazudozás, a cselek, a nyers bosszú és a bűzössé silányult szolgálalkúság játékaikat a civilizációnak nevezett cirkusz véres arénáiban és fülledt budoárjaiban, a félelemtől megkövült ember-oszlopok tartotta tróntermekben és katedrálisokban! Te vagy hát, aki csömörétől és gőgös önelégültségétől ittasan odarókázik otthona és istenei szentélyének küszöbére, és az elaltatott lelkeket rettegése és hatalomvágya harsonáival riasztja halálra! Te vagy hát, aki elfelejtette, honnan és mivégre jött ebbe a világba, milyen felmérhetetlen dicsőségű akarat ruházta fel élet-lélekkel a testbe bújó szellemet, hogy teremtsen és szeressen, ahelyett, hogy pusztít és akadályoz és visszajára fordít és átkozottá tesz mindent és gyűlölet-maggal veti be saját meggyalázott anyja, a Földanya és szűz leányai áldott testét! Te vagy hát mindez most már, és én itt állok előtted, zsákmányod és ki nem érdemelt jutalmad, bosszúd vétlen várományosa, a fájdalom és a megvetett szeretet Lelke, és szánlak téged.

Ne szánj – mondta most amaz, és nem mozdult. – Ne szánj meg és ne könyörülj rajtam. Mert te vagy a Lélek, és tudtam, hogy eljössz egyszer, én vádlóm, bírám és hóhérom.

És a Minotauros nem is védekezett.

A VEZEKLŐ

A **kisfiú** rossz volt. Ezt mindenki tudta, aki csak egyszer is találkozott vele – még a szülei is. Nincs az a galádság, amit meg ne tett volna, az a gonosz csíny, ami élvezetet ne okozott volna neki. „Megszállta az ördög” – mondogatták az emberek. Nem is tévedtek – csak azt nem tudták, hogy kivételes rosszságát éppen az engedelmissége okozza. Mert arra tanították kiskorától, hogy legyen szófogadó – és ő az is volt. Csak azt nem értették, hogy a szó, amit ő mindig engedelmesen végrehajtott, gonosz szó volt, talán magáé a Gonoszság Szelleméé. Ha azt súgta a kisfiú fülébe: „Törd be azt az ablakot” – a fiúcska szaladt és betörte. Ha azt: „Lopd le a szomszéd néni almafájáról az utolsó szem almát is” – már mászott is át a kerítésen és uszgyi! fenn is volt a fán; még akkor is, ha a nyakát majd' kitörte, hogy elérje azt a legmagasabban függő gyümölcsöt, még ha hányt is már a sok lopott almától, vagy magától a lopástól is. A szülők tehetetlenek voltak. Hiába próbáltak a lelkére beszélni – mintha nem lett volna lelke. Nem tudták, hogy a Hang éppen azt súgja gyermekük fülébe: „Ne vess a szemükbe” – és ő a szemébe nevetett édes szüleinek. Mivel nem bírtak vele, rá akarták bízni őt a tanáira, az egyházra – ám (miután hittanórán azt kérdezte a paptól: hallotta, hogy a nagy embereknek nagyobb a fütyijük is, és mivel Jézus a legnagyobb ember volt, vajon hány kilométeres lehetett az ő fütyije) rövid úton kizárták a hittanoktatásból is. A templomból azért mégse akarták kitiltani (hiszen ő is Isten báránykája, ha kissé elcsatangolt is...), így a szülők mindig magukkal cipelték, bizonyítandó, hogy ők minden megtehetőt megtesznek, hogy gyermeküket valahogyan jó útra térítsék. És mitagadás, a kisfiú nem is nagyon bánta ezt, mert ott nem zaklatta a Hang, és az különösen tetszett neki, amikor a mennyországról beszélt a pap. Ilyenkor tágra nyitotta zsebóra-szemeit, és hazafelé kijelentette csodálkozó szüleinek, hogy ő nagyon-de-nagyon kíváncsi erre a mennyországra.

Történt pedig egy vasárnap, hogy a pap ismét a mennyországról és az odajutási esélyekről beszélt, és azt mennydörögte: „...ám ha azt hiszitek, hogy mivel Krisztus megváltott titeket is, most már bármit megtehettek (és így meg is tesztek minden gonoszságot, ami csak az eszetekbe jut), hiszen úgymint üdvözültök, hát nagyon nagy tévedésben vagytok. Mert szó sincs ingyen kegyelemről! Azért meg kell dolgozni, le kell vezekelni a sok bűnt, jóvá kell tenni a rengeteg rosszat, amit elkövettek, hogy megmutassátok, méltóak vagytok az isteni kegyelemre és a megváltásra. Csakis így, ezen az úton juthattok el a mennyország fenséges kapujához és léphettek be oda, amit emberi elme fel nem fog, sem elképzelni nem tud. Mert enélkül kihúzzák neveiteket az Élet Könyvéből és nem remélhetitek, hogy valaha is bebocsátást nyertek a legszebb és legszentebb helyre, ami valaha volt és leend.” Így, ilyen fennköltén zengedezett az Ige a szószék felől, és a kisfiúnak szíve mélyébe döfte szentséges lándzsáját. Mert annyit megértett csöppnyi elméjével, hogy ha a mennyországot látni akarja (márpedig akarja), akkor minden rossz cselekedetét valami jóvátételnek kell követnie. Így hát állandósult az a szokása, hogy továbbra is rosszalkodott ugyan és minden napjára jutott legalább egy gaztett, de minden nap igyekezett valamivel jóvátenni is a galádságait. Például megírta a múlt heti leckéjét (amiért csak azért nem kapta meg az elégtelenjét, mert az osztályozó naplóban már nem volt hely az ő oldalán a sok megrovástól) és odavitte fáradt és beletörődő szüleinek, akik bágyadtan mosolyogtak az értelmetlen ákombákomok láttán;

vagy kimosta festékkel összekent ingecskéjét, amitől az csaknem egyenletes kékeslila színt öltött és mindent megfogott, amihez hozzáért, úgyhogy a szülőknek ki kellett dobniuk a szemébe (titokban persze, nehogy vezeklő kislányukat megsértsék).

És ez így ment nap mint nap, míg végül a kislány maga is megelégtelt mindezt és így szólt magában: Ma lesz az utolsó nap. És amikor a Hang azt mondta: „Fogd meg ezt a verebecskét és szúrd ki a szemét”, akkor lecsapott a kismadárra és elkapta, a fészérből pedig hozott egy rozsdás vasszöveget és kiszúrta a vergődő madárka szemét. Akkor így szólt a Hanghoz:

Megtettem, amit mondtál, és most menj el, és soha többé nem akarlak hallani.

Majd felfelé fordította arcocskáját, melynek vásott vonásai (mint valami korai öregedés) már kezdtek bevésődni a puha bőrbe, és így szólt az angyalokhoz:

Nézzétek, ez a madár miattam vergődik, mert fáj neki, amit tettem vele. De jóvá akarom tenni ezt, és azt akarom, hogy ne szenvedjen tovább miattam.

És fogta a szöveget és óvatosan, nehogy mellédöfjön, a madárka torkába szúrta.

Az rándult egyet, remegett még egy pillanatig, aztán megmerevedett, szeméire homály borult és nem mozdult többet.

És akkor a gyerek így kiáltott:

Jóvá tettem mindent, ahogy mondtátok, és most látni akarom a mennyországot! Nyissátok meg a kapukat és én hadd menjek be hozzátok, mennyország angyalai!

Nagy csönd lett, és olyan fényesség, hogy a kislány teljesen belevakult. Időbe telt, mire látni kezdett,

látni tudta a hullámzó, színekkel teli fényt, amely betöltött mindent, és – neki legalábbis úgy tűnt – újabb hosszú percek teltek el, mire látni kezdte az angyalokat is.

Ott álltak ennek a rezgő fényvíznek a mélyén, amely ugyanakkor hang is volt, hullámzó fény-hang, de nem éneklés, nem zene, hanem mozgó csend, és az angyalok, anélkül, hogy ők maguk megmozdultak volna, egyre csak közeledtek és nőttek, már betöltötték az egész teret, úgyhogy a fiúcska szinte érezte szárnyaik alig-érintését, ahogy lassan ki-be csukódtak, mint a virágon pihenő lepkéké... És végül meglátta az arcukat is,

az egyforma, fényből faragott, márványkemény arcokat,
és az óriási szemeket is,

melyeknek szorosra zárt, márványszerű szemhéjai alól szünet nélkül, mint egyhangú novemberi eső, peregtek a súlytalan, hatalmas

fénycseppek.

GOMBAMESE

A **gomba** felébredt. Hatalmasat nyújtózott, és szinte megnőtt a jóleső érzéstől. Egy óriási vízcsepp pottyant a nyakába, ezért gyorsan kinyitotta az ernyőjét. Ezt inkább a napsugarak lándzsás támadásai ellen szokta használni, de most még borús volt az ég, és a fölötte messzire kinyúló fenyőágakon kövér esőcseppek himbálóztak. Csodálatosan párált és illatozott az erdő. Ahogy kikandikált a tisztásra, látta a hatalmas mályvát nagy sötétlila virágaival, ahogy valósággal elterpeszkedett sok ágával a vizes fűben, és szinte belefájdult a szeme a szépség és nagyság látványába. „Kár, hogy az én fenyőmnek nincsenek virágai” – gondolta. – „És az ernyőm sem olyan gyönyörű színes, mint azé a testvéremé ott a mályva alatt...”

Ez kicsit fájt. De gyorsan elhessegette szomorkás érzéseit (biztosan a felhős ég miatt van, gondolta), és a reggelije jutott eszébe. Sok finom friss fenyőtű hevert körülötte, amiket az éjszakai zivatar vert le, és ő máris nekiláthat a gyantaillatú, savanykás-édeskés csemegének. Milyen jó is, hogy ide született, a fenséges fenyőóriás lábához! Akárhogy tekergette a nyakát, sosem sikerült meglátnia a csúcát, de még a felső ágait sem. De minek is azt látni, ami olyan felmérhetetlenül hatalmas, amikor az alsó ágak is olyan dúsak és erősek, olyan biztonságos árnyékot nyújtók, hogy nem kívánhatott ennél többet! És ő nem is kívánt... Tényleg. Tegnap, a vihar előtt látta, ahogy az a mályva össze-vissza hajladozott az erős szélben és annak a szegény gombának (hiába pöffeszkedett) ugyancsak kapaszkodnia kellett, hogy az orkán el ne fújja vagy össze ne törje az ernyőjét. Bezzeg az ő fenyőfája szinte meg se rezdült, csak a teteje felől hallott valami zúgást, bongást. „Az orgonasípok szólnak így – mondta a gőgös páfrány, aki ritkán ereszkedett le hozzá, de most megszánta, amikor látta, mennyire megijedt a szokatlan, mély hangtól. – Egyszer hallottam egy dobozból, és az emberek gyönyörködve hallgatták, és azt mondták, csak az orgona sípjai tudnak ilyen csodálatosan búgni. De nem volt igazuk. Csak azért gondolták ezt, mert még sohasem hallották, ahogy a fenyves énekel szerelmének, a szélnek.”

A gomba megrendülten bólogatott. Így van, így... Milyen bámulatos is mindez, a vihar, a fák, az alattuk megbúvó apró virágok, ahogy ilyenkor, egy ilyen párás, hűvöske reggelen óvatosan kidugják álmos kis fejüket a tűlevelek alól. És a moha élénkzöld bársony párnáskái!... „Ők tulajdonképpen mind – töprengett el a gomba – nekem köszönhetik a létüket... a porhanyós, sötét földet, amiből kinő a gyöngyvirág fehéres harangocskákkal teli szára és a meténg kék csillagocskája, azt én terítem alájuk... (itt szégyenlősen felnevetett). Ha én nem lennék, mindenfelé csak a sok szúrós tűlevél meg toboz meg fakéreg lenne, és abban aligha tudna gyökeret eresztetni a fűrtös gyöngyike meg a páfrány... ohó, igen bizony, még a hiú páfrány se tudná kiengedni gömbbé kucorodott, kényes, zsenge hajtásocskáit...”

És a gombát elöntötte a büszkeség.

Annyira eltelt ezzel az új érzéssel, hogy alig vette észre, hogyan szürcsölték fel a cseppecskéket a fenyőtűk végeiről a frissen kelt mohó napsugarak, amelyek most átszurkálták az ágakat hegyes kis dárdáikkal és dévaj táncba kezdtek a tisztáson a felegyenesedő fűben, a mályva körül. Táncikáltak és énekeltek, és az aprócska virágtündérek szégyenlősen előkandikáltak a virágok kelyheiből (ahol a vihar után elaludtak) és óvatosan leereszkedtek a pókok vékonyka ezüstoffonalain és beálltak a sugarak koszorújába. Táncoltak és csilingelő hangocskáikkal túlénékelték a naphúrok hárfapengését. A gomba csak nézett az árnyékból, ámuldozott és nem tudott betelni a hangoknak és színeknek, a kavargó fénynek és életnek ezzel a játékos forgatagával.

De jaj!... mit kellett látnia... Az imént még zöldben és lilában pompázó mályva hirtelen hervadni kezdett a délelőtt gyorsan melegedő levegőjében. A tűző napsugarak megfonnyasztották duzzadó leveleit, némelyik megsárgult és lehullott, és nemcsak kitérült nagy virágai, hanem a még ki sem nyílt bimbócskák is lekókadtak és egymás után zuhantak a gombatestvér lábaihoz. Már alig adott árnyékot a szegény lombjavesztett növény, és a díszes ernyőjű gomba maga is zsugorodni kezdett, elvesztette színeit, lassan megbarnult, és szinte fekete árnyékká töpörödve elfoszlott a nap támadásától közönyösen szürkülő zöldben...

Jaj!... – sikoltotta a gomba a fenyő árnyékában, és mégegyszer: – ...jaj! – És hirtelen mindent megértett, és az iménti büszkeség helyét most hálás öröm foglalta el, és az csak nőtt és nőtt a belsejében, ahogy felnézett a fölője hajló, jóságos és megközelíthetetlen ág-rengetegre.

És azt gondolta:

„Nem tudom, ki vagy és hogyan lettél ilyen erőssé és hatalmassá, hogy oltalmazni tudsz engem és még millió parányi lényt, akik nem tudnánk magunkat megvédeni a sötétség és a fény viharaitól.

De köszönöm, hogy megláthattam hatalmasságodat és érezhetem léted nagyszerűségét, amely élni enged még egy rövid pillanatig.”

És a kicsi gomba félősen hozzásimult az óriás törzs rücskös kérgéhez, és mélyről, nagyon mélyről sóhajtott egyet.

És a hatalmas fa megreszketett egy kissé,

majd óvatosan, ici-picit

lejjebb eresztette az ágait.

II.

A MEGVÁLTÁS: ÉRINTÉSEK

Feltámadott

Fáradt, szelíd és szép és szomorú.
Borzolódik a tócsa gyöngé háta.
Feszül az ünnep, fején koszorú,
az út eléje lép. Vérzik a lába.

Földet csókol a talp és föld a talpat.
Rész nyílik: hiány sebzi az időt.
A tér remegve tágul. Nő a harmat,
S egy perc kinyúl és **megérinti Őt.**

II. A MEGVÁLTÁS (érintések)

1. Az érinthetetlen (<i>Még nem és immár mégis</i>)	26
2. Ne érints meg (<i>Noli me tangere</i>)	27
3. Aki Őt megérintette (<i>Az Iker</i>)	29
4. Akit Ő megérintett (<i>A megváltott</i>)	31

AZ ÉRINTHETETLEN

(*még nem és immár mégis*)

Úgy lépett le a keresztről, mint a zavaros álomból új, derűs napra ébredő ember az ágyról, könnyű, alig csodálkozó mosollyal.

Senki sem vette észre. Az asszonyok kis, remegő csoportja mellett úgy ment el, hogy azok le sem vették közben kisírt szemüket a halott fáról, ahol üres porhüvelyé függött, immár fájdalom és emlékek nélkül. Mint egy véletlen fényfoltocska, úgy suhant a keze végig Magdolna rázkódó vállain, anyja barlangfal-hajlott, barlangfal-szilárd vállán, és mind a többiekén, akik nem látták őt és nem érezték lepkesúly-érintését. Nem viszonzhatták. Észlelhetetlen, *érinthetetlen* volt, mint aki most születik, még rejtőzik a titkos barlangban, *még nincs* itt – *és immár mégis*... Mindjárt megszületik az új világba, amit ő még nem ismer és ami még nem ismeri őt. De Ő, ennek az új világnak az elsőszülöttje, tudta, hogy az a világ még nincsen. Várta Őt, megszületetlen, mint a vén bükkök magvai várnak az erdő vaksi homályában a fejszecsapásra, amely majd elpusztítja a vén fákat, a vizek felélőit, a fény árnyékolóit, az élet ajándékozóit, eltékozlóit, akadályozóit. Az öreg erdők dévajul kitérülködve susogtak, mutogatták kevély lombjaikat, összeharácsolt erőiket. Zúgva, mélységes mély morajlással kértek, fenyegettek, átkozódtak és áldást osztottak kiszáradt karjaikkal. A *tövükre vetett fejsze* csak a jelre várt, és sötétlő odvaik rejtekében meglapultak az ősidők rettegett, büntudatlan szörnyei... Ez a régi világ kész volt, immáron befejezett egész, megérett és túlérett, és most a felülről szakadó esőben és alulról terjeszkedő sötétségben toporogva a jelre várt. Nem és nem akart meghalni, mégis kész volt már az áldozatra. *Még nem és immár mégis*... Ő szelíd megértéssel és türelemmel járt benne a tomboló vihar közepette, a villámoktól bevilágított kormos ég alatt, amelynek *kárpitja kettéhasadt*, és felmutatott oda, ahol megnyíltak a mennyország kapui, hogy bárki betekinthessen az otthonába. De a világ makacsul a földre szegezte a szemét, a porra, *amelyből vétetett*, és amelyen most sötét sárlavinák zúdultak át, és fölötte olthatatlan tűzzel égtek az elkorhadt, ócska gerendák, a világ támasztékainak hitt halott fák, amelyet szorgos kezek vágtak ki és cipeltek el társaik közül, önhitt ujjak és szerszámok munkáltak megtévedt rabszolga-tudattal, hogy ingatag erődítményeket, biztosnak remélt falakat, tetőket és keresztekét, templomokat és börtönöket ácsoljanak belőlük, melyek elválasztják őket az élettől, megvédik az igazságtól, elzárják a valóság útjaitól... De a falak eresztékei már kínlódva csikorogtak, könyörögtek és figyelmeztettek, mert tudták, hogy íme itt jár, aki hallja mindezt, de Őt nem hallja senki; aki végtelen szelídséggel érintgeti végig az elmenni készülőket, de Őt nem érintheti senki. Mert még nem született meg, mert még nem szülte meg a világot, amely eljövendő. Az az új világ még a homályban várakozik, várja újszülött teremtményét, újszülött szülőjét, aki világra álmodja majd őt legtisztább éberségében, legnagyobb kiadásában, amikor minden magocskát életre csókol, minden új sarjat világra simogat;

és azok, felkelvén az új létezésre, csak csókolják mindegyre az Ő lábnyomát, simogatják fényes árnyékát, amerre elhalad majd *mégis*, végestelen-végig, *immár* örökkön örökké.

NE ÉRINTS MEG

(Noli me tangere)

Még mielőtt megszületett volna – mielőtt az új világ megteremtéséhez hozzákezdhetett volna – mindezek előtt még volt egy halaszthatatlan dolga, mely egyedül Őrá várt. A búcsúzó Régi és a Rá várakozó, repeső Új között libegett, mint hatalmas égi pillangó, mindent megérintve vigasszal és reménnyel, s aztán odalebent, mint véletlen fényfolt, a legsötétebb barlang odvas szájához, ami kívül esett a világ körein, kívül az idő körein, túl a hétköznapi robot lélektelen szürkességén és az ünnepeken is túl, amelyek megszentelt semmittevésére olyan zsíros-pirosan fénylő arcokkal, csillogóra sikált jó lelkiismerettel készült a középső világ azalatt, míg Ő – felfüggesztve az anyagi világ szálkás négy sarkára – vért izzadt azért, hogy mindez majd másképp legyen...

Odabenn olyan sötét volt, hogy emberszem nem láthatott ott semmit. Nem is volt ott semmi emberszemnek való. Amerre a szem nem látott – csak az Ő mindentudása ismerhette fel – mindenfelé tokocskák függtek a barlangok nyirkos boltozatáról, ezer és millió szürkésfekete lárva. Bennük tekergett, agóniában vonaglott az élet utolsó lángocskája, kínjában parányi pontocskaként, kihúnyó lámpásként haldoklott a lélek fénye. Még Ő is megdöbbsz a hallhatatlan sikolyoktól és a néma sírástól, ami kitöltötte a Halál Birodalmának durva tereit. Egy pillanatra mozdulatlaná dermedt. Kereste a halál-háló Sötét Urát, de nem találhatta. Mert ott volt az a zsákmányaiban elrejtve, a milliányi kárhozatnyálba göngyölt, haldokló lélek-lárvában. Amikor megértette ezt, sietség nélkül, de törekénysége minden rejtőző erejét egy fókuszba sűrítve munkához látott.

Egyenként lebbent oda minden bábhoz, egyenként simította le róluk szeretet-csápjaival a gyilkos mázat, egyenként csókolta rájuk a megbocsátás fényét. Fáradhatatlanul oltotta be magával a Gonosz minden porcikáját, az elkárhozás milliárd félelmét egyenként oltotta ki, s mire végzett, hatalmas pille-rajokban szabadultak ki a meggyötörtek, a reménytelenné tettek, az áldozatul esettek a Nagy Ragadozó rettenet-odújából. Végül nem maradt ott más, csak a szakadozott háló és benne gazdája, a Sötétség valahai ura, egy reszkető, nyomorult, összeaszott vénséges pók örökre egyedül, egyedül, egyedül.

Ő pedig kiszédült a barlangból a repeső pille-rajok után egyedül, egyedül, egyedül. Állt, szinte függött, hatalmas, gyöngyházás, kiüresedett gubó, amelyből most repült ki a világ minden szépsége. Állt, és nem lehetett ráismerni. Pedig rá akartak ismerni. Mert mégsem volt egyedül. Keresték Őt. A harmatos reggelben feléje sietett a legédesebb lélek, a legszomorúbb szerelmes, és őt kereste. De nem ismerte fel. Látta, hogy már nincs benn, de kint folyton egy szivárványos fátyol lebegett a szemei előtt (a könnyek fátyla), és attól nem látta az arcát. Látott valamit – valami óriási, gyöngyházszínű fénygubót. Nem mert egészen közel menni.

– Te vagy az, Uram? – suttogta inkább magának, reménykedve.

„Én vagyok” – hallotta ekkor a mindig boldogító, ezerszer imádott hangot. „De *ne érints meg*. Előbb még fel kell mennem az Atyámhoz – (a Forráshoz, mondta volna, de a tanítványai nem értették volna meg). – Innom kell az élet vizéből, mert mindet odaadtam nektek, és kiürültem, mint a szomjazók vizeztömlője. De ne aggódj. Szólj a többieknek, hogy láttál engem, és hogy nemsokára eljövök mindnyájatokhoz.”

A hang halkult, és a gyöngyház-színű gubó lassan emelkedni kezdett, mintha szárnyai nőttek volna. És nemsokára végleg eltűnt a hajnal megszentelt párájában;

és a legboldogabb földi szív – mintha egy szerelmes nő szívárványos könnyekkel fátyolozott szeme lett volna – már csak valami csillogó ködöt látott;

fanyar-édes illat maradt utána,

ami ott lebegett a várakozó föld és a várakozó égbolt határán,

és gyöngéden csiklandozta az orrát.

AKI ŐT MEGÉRINTETTE

(Az Iker)

Magdolna lélekszakadva rontott be. Hatalmas felfordulást okozott. Mindenki felugrált, voltak, akik kiabáltak, mások szinte megbénultak az izgalomtól. Egy szék feldőlt, az asztalról legurultak az ivókupák, víz és bor folydogált a padlóra. Nem volt, aki feltörölje. Mindenki hallani akart minden részletet. Mindenkinek kérdései voltak. Magdolna hol zokogott, hol sietve, dadogósan elismételte, mit látott, ami mind semmi volt a tanítványok zavarodott lelkének. – Istenem – fohászkozott dühösen az egyik –, hogy bízhattad nőre ezt a dolgot! ... - Elfelejtetted, hogy te is ott lehettél volna?! – ripakodott rá egy másik. – Na de mégis – hogyhogy láttad, vagyishogy mégsem... – kiabáltak egymás szavába vágva, mintha egyáltalán nem bíztak volna a maguk kérdéseiben, sem a lehetséges válaszban. – Most akkor Ő volt, vagy?...

Elbizonytalanodtak. Elcsendesedtek kissé. Egyiküknek eszébe jutott, amit a Mester tanított nekik: „SEMMI SEM ÚGY VAN”. Úgy?... Hát ez meg mit jelent? *Úgy*, ahogy gondoljuk, *úgy*, ahogyan látjuk, vagy *úgy*, ahogy van? Ettől végképp összezavarodott. Felnyögött, de a többiek nem figyeltek rá, szavakat, az Ő szavait dobálták egymás felé, mint köveket. „Az Ember fiát megkínózzák, meghal, de harmadnapon feltámad” – mondta Ő ezt? Ő mondta? Azt is, hogy *Istennél minden lehetséges?*... Hullottak a szó-kövek, mondat-kövek, mint Magdolna könnyei. Megint rátámadtak. „Nők... miért teremtett Isten nőket? Hát nem elég a Sátán, hogy összezavarjon mindent, nők is kellene hozzá?”... Valaki csendesítette őket. „Mondd el még egyszer, elejétől a végéig, de rendesen, szép sorjában. Tehát: bementél a kertbe, odamentél a barlanghoz...” És Magdolna elmondta a kerttet (persze a kígyóktól való félelmét se hagyta ki), az elgörgetett kő látványát (ahogy földbegyökerezett tőle a lába), a kövön üldögélő angyalt (volt szárnya? tollból volt? és mekkora volt?), aztán a padon összehajtogatva fekvő halotti leplet (a balzsamos tálkáról se feledkezz meg!)... és... és...

És egyszerre ott volt. Senki se látta bejönni. Nem volt kopogás, nem csikordult az ajtó, amit belülről berigliztek. Ott állt közöttük, mosolygott és szelíden fénylett. Olyan csendet hozott magával, amilyet emberi fül még nem hallott. Se légyzűmmögés, se semmi... egyáltalán semmi.

– No – mondta halkán. – Itt vagyok.

Sokáig nem is válaszoltak neki, csak álltak és bámulták. – Te vagy az, Uram? – kérdezte valaki nagysokára.

– Én vagyok. Hát nem látjátok?

Lassan, nagyon lassan megmozdultak. Köréje sereglettek, megálltak. – Látjuk, Uram, csak nehéz... nehéz elhinni, amit látunk. Csakugyan Te vagy az?... De már mozdult a felismerés, már kezdett az ajkakon bizseregni a mosolygás. Ő is mosolygott. Egyenként mindenkire rámosolygott. Valaki a lábához borult. Megölelték, hellyel kínálták. Hirtelenjében feltörölték, ami kiömlött... Pironkodtak. – Nem vártunk vendéget, Uram... azazhogy... nem vártunk Téged... dehogynem, persze hogy vártunk, csak nem tudtuk...

Ekkor Tamás, aki szemöldökráncolva, félrehúzódva állt, mint aki bolondokházába csöppent és nem biztos benne, hogy ő itt beteg-e vagy csak látogató – vagy esetleg ő az orvos, aki nem kevésbé... – szóval egyszer csak odalépett Hozzá és azt mondta, folytatólag: – ...nem tudtuk... és én most sem tudom... hogy mit higgyek... Uram.

A többiek ledermedve, kissé szörnyülködve álltak, pusmogtak egymás között, meg-megbökték egymást, de volt ebben kíváncsiság is, irigység is, minden, amit el szokás titkolni egymás elől.

Gyere ide, és *érints meg* – szólt ekkor Ő a kétkedőhöz, az igazság akarójához, és felemelte az ingét, hogy lássák a helyet, ahol a lándzsa beléhatolt. Egyként szisszentek fel. Ott volt a seb, beforratlan még, mint egy nyitva felejtett száj, amelyből pirosas nedv szivárog.

– Érintsd meg. Ne félj – mondta Ő, és egészen közel ment. És akkor Tamás, hidegrázósan borzongva, betette két ujját a sebbe, ahogy kisbabák szokták néha, amikor meg akarnak nyugodni, anyjuk szájába dugni az ujjukat. A vérzés kicsit erősebb lett ettől, és amikor Tamás rémülten kirántotta a kezét, az ujjai véresek voltak. Zavarában, és mert nem tudott jobbat, a saját szájába vette véres kezét és nyálával mosta le magáról az Úr véré. Nagyot nyelt kínjában, és szégyenében elmosolyodott.

Mindenki sóbálványává vált. – Most már elhiszed, hogy én vagyok? – hangzott a csendes kérdés, de olyan hangzavar támadt addigra, hogy alig hallotta valaki is. – *Híszel, mert láttál...* – De maga Tamás se hallott már semmit. A vér dobolt a füleiben, a szájában édes-sós vérízt érzett, és táguló ereiben valami új tombolt, valami, ami birtokba vette és teljesen átalakította őt.

Tamás mostantól nem hitt, hanem tudott. Az Úr vértestvére lett, vér a véreből, hús a húsból; átváltozott az Úr képére és hasonlatosságára, tükörképévé vált, mintha ikertestvére lett volna, úgyhogy sokszor összetévesztették vele, és csak a női szív tudta biztosan megkülönböztetni őket.

Soha többé nem tudtak elválni egymástól;

mindenhová követte Őt, mint árnyék a fényt, minden földi és nem földi útjain ezután. Sokan nem tudták később sem, kit látnak: Tamást-e, az Úr apostolát, vagy az Urat magát; és a világ távoli tájain, mindenhol, ahová elvetődött, úgy hitték, Ő maga járt arra, hogy elvigye az örömhírt mindenkinek.

Mindenkinek.

AKIT Ő MEGÉRINTETT

(A megváltott)

Ott ült a sötétben.

Nem tudta, mióta van ez így.

Azt sem tudta, mi ez a sötét, ki ő, és hol van ő meg a sötétség.

Megmozdult, és megtapogatta a földet maga alatt. Sötét volt az is, száraz és kemény. Nehézkésen felállt, és körbetapogatott maga körül. Falat ért a keze, ahogy ment körbe-körbe. – Ez egy kút – gondolta végül. – Bár igazából nem értem, honnan tudom, hogy ilyen egy kút. Nem emlékszem semmire. Arra sem, hogy ki vagyok, és hogyan kerültem ide. – De hirtelen mégis felderengett valami – egy érzés, egy érzés emléke. A teste emlékezett. Himbálózott – ide, oda, ide, oda... A torkához kapott. Azután – mi is volt azután?... Zuhanás... Fájdalom. Egy fájdalom emléke. Ettől mintha magához tért volna. Ez még jobban fájt. – De hát mi történt? Hogyan történhetett? Hiszen tudtam, hogy megbocsátott... hogy nem is kellett megbocsátania, mert mindent értett. Hogyan felejthettem el abban az órában, hogy semmit sem tehettem az Ő tudta és akarata ellenében?... hogy látta, mire készülök azért, mert annyira szeretem, annyira akarok segíteni Neki... Hogyan felejthettem el, hogy senki és semmi nem árthat Neki? hogy minden és mindenki csak szolgálhatja Őt; hogy minden szó és tett, legyen a legalávalóbb, csak javára van Neki, Aki az egész világnak javára van, Aki úgy áll felettünk, mint a Mindenség Napja – hát hogyan árthatott volna Neki a legostobább, legizgágább kis féreg, aki azt hiszi magáról, hogy ő is valaki?... aki képzeletben csak, hogy amit mond vagy tesz, az lehet több is, mint egy futó szellő, mint egyetlen esőcsepp a felhőszakadásban?... Ő, *egyedül Ő tehet valamit* - és Ő megtette, megtette! Hogyan felejthettem el mindezt abban a szörnyű pillanatban, amikor azt hittem, én is tehetek valamit Érte?... és akkor, utána, amikor egyszerre megijedtem attól, amit valamikor régen mondtam: „Kell, hogy botránkozások legyenek, de jaj a botránkoztatóknak”... Jaj és jaj nekem!... és bukás és zuhanás és szégyen és fájdalom és kútmély... Mert ez egy kút, igen. Nem látok, egyáltalán semmit sem látok és nem tudom, hogy miért gondolom ezeket. De most azt tudom gondolni, hogy ez egy kút. Egy kiszáradt kút.

Megijedt.

Nincs benne víz? – gondolta ijedten. – És ha volna? Ha volt vagy lesz?...

Ennél tovább nem jutott. Egy másik, még rémisztőbb gondolat megbénította. – A kiszáradt kutakban sárkányok laknak.

Ájulás kerülgette. Reszketni kezdett. Sárkánybúzt érzett, *és leült, mert félt.*

Amikor feleszmélt, kissé megnyugodott. Hiszen az előbb körbement a körkörös fal mentén. Nincs itt senki. Csak ő.

Ettől a felismeréstől aztán még jobban megriadt. – Akkor... én sárkány vagyok?

Hosszú ideig – bár ezt sem tudta, mert arra sem emlékezett, mi az, hogy idő – csak ült remegő kezekkel, remegő lábakkal. Elöl és hátul, jobbra és balra, fent és lent, kint és bent minden sötét volt és minden reszketett. Végigsimította a lábát, a testét, a nyakát, a fejét.

Nem, nem sárkány vagyok – mondta végül hangosan. Hangja végiggurult a fal mentén és megsokszorozódva visszacsapódott rá, mint egy sokágú korbács vérző szíjai. Fájt. És hirtelen megértette, hogy nem csak kívül fáj. Bent is sötét volt és fájt. – Ember vagyok – mondta ki. És maga sem tudta, miért, hozzátette: – Emberfia.

Most, hogy megtörtént, hirtelen felnézett. Ott kint és fent is sötét volt és remegés, de mégsem egészen. Nem úgy, mint itt lent, mint itt bent. Ott fenn, a kút kávája által határolt körben gyenge fény reszketett, csillagok néztek rá, mint álomittasan hunyorgó gyermekszemek. – Csillagok – motyogta. – Gyermek.

Ekkor – mikor is?... az idő nem létezett, az ő számára nem, és őrajta kívül nincsen senki – ott fent meglátott valamit. Valami ereszkedett lefelé, lassan és tekeregve, mint egy kígyó. – Kísértés – villant belé. – Tudás. Árulás. – De most már nem rémült meg. Megértette, hogy csak ő van (ő maga a kút is), és ha mégis van valami más is, az csak ajándék lehet. Kegyelem.

Nem tudta, miért gondolja ezt, mert nem emlékezett rá, hogy tud gondolkodni. Szavakra is alig emlékezett. Ezek is úgy potyogtak elébe, mint egy régi, drága kenyér elfelejtett morzsái. Mint egy néhai bor vérízű cseppjei. Kóstolgatta. Ajándék. Kegyelem.

A kígyó közben leért és a lábához tekeredett. Lehajolt, felemelte. Kötél – ismerte meg. Kötélkígyó. – És a nyakára tette. Már nem félt. Lassan, emlékező, biztos kézzel hurkot kötött rá. – Megváltás – hullott a fejére még egy szómorzsa. Hagyta, hadd üljön meg ott, haja tüskés fészkében, mint egy szírompely. Mint egy súlytalan kis madárpihe. – Fészek. Fióka – emlékezett. És gyöngéden megrántotta a kötelet. Az kicsit megfeszült és emelkedni kezdett.

Nem volt súlya, ahogy ideje sem volt. Egyszer mégis kilépett a kávéra, és körülnézett. A kávévilág vette körül. Sötét volt, csak itt-ott pislákoltak óvatos fények, halványabbak, mint az álomittas csillagszemek. A fekete világ végtelennek látszott, de kicsi volt. Egy pillantással felmérte. Nem lépett le rá. Megint megrántotta – vagy inkább csak megérintette – a kötelet. Emelkedett tovább. Lassan himbálózott a táguló sötétben, fénypont a fénypontok között, és érezte, ahogy növekszik. A kicsi eltűnt ott lent, és a nagy, a végtelen betöltötte őt,

határtalan, mozdulatlan pontot a mindenség áramló partjai között.

Utazott, irány és út, ok és cél, mozgás és várakozás nélkül.

Megérkezett,
anélkül,
hogy elindult volna.